

## ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук Семенова Андрія  
Анатолійовича на дисертаційну роботу Шостака Ігоря Олександровича  
**«Формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у  
позааудиторній діяльності»**

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі  
спеціальності 13.00.07 – теорія і методика виховання

В умовах модернізації освітньої галузі, що базується на кращих досягненнях вітчизняної психолого-педагогічної науки у поєднанні зі світовими і, в першу чергу, європейськими здобутками, надважливим є пошук нових шляхів виховання здорового молодого покоління. Реалізація завдань із всебічного дослідження та осмислення закономірностей і тенденції розвитку фізичної культури Української держави можлива лише за умов ефективного функціонування системи вищих навчальних закладів. На цій підставі дисертант розглядає актуальне питання формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності.

Проведене Шостаком Ігорем Олександровичем дослідження відзначається актуальністю поставленої проблеми, оскільки майбутні молоді медичні працівники у ВНЗ здобувають одну з найскладніших професій. Відтак, цілком логічною є думка, що необхідність поліпшення якості медичної допомоги вимагає зміни ставлення медичних працівників до формування своєї культури здоров'я, оскільки вони мають пропагувати здоровий спосіб життя; брати активну участь у санітарно-просвітницькій роботі; мотивувати населення до формування культури здоров'я, виявляти сформовані вміння та навички для підтримання особистої культури здоров'я як важливої умови загальної культури й компетентності у майбутній професії.

В Законі України «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та в багатьох інших нормативних документах

Актуалізовано  
Відгук № 537  
"20" 03 2007 р.

тому, що провідною метою навчально-виховної діяльності різних навчальних закладів є формування системи гуманістичних і моральних цінностей особистості, в якій особливо важливе місце займає питання культури здоров'я та здорового способу життя.

Автором обґрунтовано, що, незважаючи на наявність у науковому обігу значної кількості досліджень, присвячених питанням формування культури здоров'я студентської молоді, питання формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності не було предметом спеціального науково-педагогічного пошуку і підкреслює необхідність його дослідження. Тому в дисертації уперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність визначених її автором педагогічних умов формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності.

Свій науковий пошук дисертант спрямував на розв'язання виявлених протиріч між соціальними вимогами до сформованості культури здоров'я медичного працівника та низькою ефективністю реалізації цього завдання у медичних коледжах; потенційними можливостями позааудиторної діяльності щодо формування культури здоров'я студентів та недостатньою розробленістю теоретичних основ формування цього особистісного утворення в сучасних ВНЗ медичного спрямування; необхідністю виховання студентів з відповідальним ставленням до здоров'я і відсутністю науково обґрунтованих педагогічних умов реалізації цього процесу в позааудиторній діяльності.

Ми засвідчуємо коректність формулювання основних позицій дисертації – мети, об'єкта і предмета дослідження, його гіпотези. Погоджуємось із визначеними завданнями дослідницької роботи. Таким чином, аналіз основних позицій дисертації дозволяє скласти загальне позитивне уявлення про науковий апарат роботи, її теоретичні засади, та визначає наукову цінність зазначеної праці. Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка представлена вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, змістовними додатками, списком використаних джерел.

Зміст кожного розділу підпорядковано меті та завданням дослідження, а підсумками є наукові висновки дисертанта. Основні наукові положення,

завдання і концептуальні підходи дослідження, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньо обґрунтовані та побудовані на сучасних наукових знаннях про процес навчання та виховання студентів у медичному коледжі.

Наукова новизна дослідження є доказовою та беззаперечною: – уперше обґрунтовано педагогічні умови формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності; визначено сутність поняття «формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності»; визначено критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості культури здоров'я студентів; – уточнено поняття «культура здоров'я студентів медичних коледжів», «позааудиторна діяльність»; – удосконалено зміст, форми та методи формування культури здоров'я студентів медичних коледжів; – подальшого розвитку набуло наукове осмислення процесу удосконалення позааудиторної спортивно-оздоровчої діяльності медичних коледжів у контексті формування культури здоров'я студентів.

У першому розділі “Теоретичні основи проблеми формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності” на основі ґрунтовного аналізу робіт зарубіжних та вітчизняних вчених у галузі педагогіки та психології дисертантом досить чітко схарактеризовано стан розробленості проблеми, уточнено зміст понять «культура» і «здоров'я», а також супутніх понять «здоровий спосіб життя», «компетентність», «валеологія». Такий докладний і досить прискіпливий аналіз досліджуваної проблеми дозволив розширити межі наукового знання з проблеми формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності, яку в дослідженні визначено як цілеспрямований процес забезпечення умов для усвідомлення студентами значення здоров'я для повноцінного й щасливого життя, формування в них зорієнтованості на збереження здоров'я, пізнавальних інтересів, посилення мотивації до розвитку, удосконалення та закріплення теоретичних та практичних рухових умінь як чинників їхнього професійного становлення.

Особливої уваги заслуговує розкриття у другому розділі питання стану сформованості культури здоров'я студентів медичних коледжів. Досить вдало визначено критерії: мотиваційно-ціннісний, когнітивний та креативно-діяльнісний, відповідні їм показники та рівні сформованості культури здоров'я студентів. Дослідником також переконливо доведено, що процес формування культури здоров'я студентів медичних коледжів ґрунтується на таких принципах: безперервність процесу формування системи теоретичних знань і практичних навичок, професійних компетентностей медичного працівника; упровадження нових технологій, системи заходів профілактичного, адаптивного і реабілітаційного характеру; посилення мотивації до ведення здорового способу життя, підвищення відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини, майбутніх пацієнтів.

У третьому розділі теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності, описано зміст їх реалізації; проаналізовано хід та результати дослідно-експериментальної роботи.

На підставі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми та результатів констатувального етапу педагогічного експерименту визначено, що першою педагогічною умовою є *створення студентського спортивно-оздоровчого парламенту з метою позитивної мотивації до зміцнення та збереження здоров'я студентської молоді*. Доведено, що участь у діяльності спортивно-оздоровчого парламенту сприяла розвитку позитивного ставлення студента-медика до себе як активного та відповідального соціального суб'єкта, до різних соціальних груп (за професійною, віковою, соціальною ознаками), до суспільства загалом, виробленню ціннісного ставлення до студентської спільноти як вагомого чинника молодіжної політики з формування культури здоров'я.

Другою педагогічною умовою є *активізація практичної спрямованості самостійної роботи студентів через вдосконалення змісту позааудиторної діяльності*. Обґрунтовано і експериментально підтверджено, що важливим засобом активізації практичної спрямованості самостійної роботи є настановна

конференція, яка ознайомлює загальний контингент студентів з проблемами формування культури здоров'я та впливає на свідомість студентів щодо важливості зміцнення й збереження здоров'я через обговорення проблеми, надання інформації стосовно завдань дисципліни «Фізичне виховання» та обов'язків студентів, спортивно-оздоровчої роботи ВНЗ, думок експертів тощо.

Третьою педагогічною умовою формування культури здоров'я студентів медичних коледжів визначено *модернізацію структури організації спортивно-оздоровчої діяльності медичного коледжу*. Переконливо доведено, що в студентів які систематично займаються фізичною культурою і спортом та виявляють високу фізичну активність, виробляється правильний стереотип режиму дня, підвищується впевненість поведінки, спостерігається високий життєвий тонус, бажання поліпшувати власну культуру здоров'я. Вони більшою мірою комунікабельні, виявляють психологічну стійкість, витримку, оптимізм; з-поміж них більше наполегливих, рішучих людей, здатних повести за собою колектив.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації є достатнім та забезпечується обраною методологічною базою дослідження, коректним застосуванням комплексу взаємодоповнюючих теорій і методів дослідження. Часові рамки дослідження також дають підстави для висновку про ретельність підготовки і проведення експериментальної роботи. Результати експерименту супроводжуються матеріалом у графічному відображенні у вигляді діаграм та таблиць, які суттєво розширюють та доповнюють змістове поле дисертації.

Виконуючи порівняльний аналіз результатів експериментальної роботи, автор грамотно та коректно використовує математичний апарат і статистичні методи, які підтверджують положення, покладені в основу змісту дисертації.

Основні теоретичні положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено в 10 наукових публікаціях (8 є одноосібними), із яких 7 – відображають основні наукові результати дисертації; 1 – апробаційного характеру; 2 – додатково висвітлюють наукові результати.

Висновки дисертації у повному обсязі відображають її основний зміст, с чітко сформульованими, послідовні, змістовні, співвіднесені із завданнями.

Зазначимо відповідність автореферату тексту дисертації, адекватне охоплення в ньому всіх складових дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження та пропозиції:

1. Перелік умовних скорочень, наведений на с. 3, варто було б скоротити за рахунок вилучення загальновідомих та загальноживаних аббревіатур, таких, як ВНЗ, ДЮСШ, МОН, ЮНЕСКО тощо.

2. На с. 62 вказано, що на I етапі експерименту було залучено студентів першого року навчання в кількості 1023 осіб фельдшерського, акушерського, медико-фармацевтичного та сестринського відділення Кіровоградського, Первомайського та Кременчуцького медичних коледжів, тоді як на с. 9 та с. 77 повного тексту дисертаційного дослідження, а також на с. 4 автореферату вказано, що експеримент проводився на вибірці з 411 студентів.

3. Дисертант інколи порушує правила цитування, висловлюючи думку, як свою і одночасно наприкінці абзацу наводячи № джерела та сторінку (с. 111, с. 126), або ж, починаючи речення зі слів «...на думку...», не наводить № джерела, з якого взято цитату (с. 137).

4. У переліку посадових обов'язків викладача фізичної культури ВНЗ відсутній пункт «збір коштів». Викладач не має юридичного права на їх збір на будь-які цілі, навіть якщо вони схвалені студентським оздоровчим парламентом (с. 131).

5. Висновки до третього розділу викладено майже на 6-ти сторінках. Доцільно було б скоротити їх принаймні до 2,5 – 3 сторінок.

6. Робота не позбавлена стилістичних та орфографічних помилок.

В цілому, аналіз дисертаційної роботи Шостака Ігоря Олександровича, автореферату та опублікованих наукових праць дає підставу зробити такий висновок: дисертація «Формування культури здоров'я студентів медичних коледжів у позааудиторній діяльності» є самостійною завершеною науковою роботою і відповідає вимогам щодо дисертаційних робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, зокрема пунктам 9, 11, 12, 13, 15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання

старшого наукового співробітника» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання  
Уманського державного  
педагогічного університету  
імені Павла Тичини



А. А. Семенов

Підпис А. А. Семенова засвідчую  
Ректор Уманського державного  
педагогічного університету  
імені Павла Тичини, доктор  
педагогічних наук, професор



О. І. Безлюдний